

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 206 | Tarih 27 Mayıs-2 Haziran

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 151 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

30 Mayıs: İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, Türk polisinin 17 ilde 90 kişiyi, hükümet tarafından hedef alınan Gülen hareketi ile bağlantılı oldukları iddiasıyla gözaltına aldığını açıkladı.

1 Haziran: Cuma günü bir mahkeme, İstanbul'da hemşirelik öğrencisi olan 23 yaşındaki Esengül Arslan'ı, yurtdışındaki akrabaları tarafından gönderilen ve yetkililerin "terör finansmanı" olarak nitelendirdiği yardımları aldığı gerekçesiyle tutukladı.

31 Mayıs: Gözaltında ağır işkence gören ve ağır yaralanan Eyüp Birinci'nin eşi Asuman Birinci'nin kısa süre önce Antalya'da Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla tutuklanması nedeniyle ailenin içinde bulunduğu durum daha da ağırlaştı.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

31 Mayıs: Manisa'da Çağlak Festivali sonrasında çıkan kavgaya müdahale eden polis memuru Ö. G.'nin silahından

çıkan kurşunla yaralanan bir kişi (Ş.D.) kaldırıldığı Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi'nde hayatını kaybetti.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

27 Mayıs: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), 2023 yılında televizyon ve radyo yayıncılarına 625 yaptırım uygulayarak toplam 81.901.000 Türk lirası (~2,5 milyon ABD doları) para cezası verdi.

29 Mayıs: Türk savcılar tarafından ayrı ayrı hazırlanan iki iddianamede, İstanbul'un merkezinde 1 Mayıs gösterisi yapma yasağına karşı geldikleri için tutuklanan 42 kişinin her biri için 13 buçuk yıla kadar hapis cezası istendi.

29 Mayıs: Özel Sektör Öğretmenler Sendikası'nın Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı önünde yaptığı oturma eylemine polisin müdahalesi sırasında 12 sendika üyesi ve dayanışma amacıyla orada bulunan Emek Partisi (EMEP) Ankara İl Başkanı Rüstem Kahraman gözaltına alındı.

30 Mayıs: İstanbul Arnavutköy İmrahor Mahallesi'nde mahalle sakinleri tarafından inşa edilen 35 yapı için yıkım kararı çıkarıldı ve mahalle sakinlerinin evlerinin yıkılmasını protesto etmesi üzerine polis 104 protestocuyu gözaltına aldı.

2 Haziran: Türk polisi, Azerbaycan ham petrolünün Türkiye üzerinden İsrail'e satılmasını protesto eden 13 eylemciyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

29 Mayıs: Sürgünde yaşayan bir Türk gazeteci, inanç temelli Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla kanun hükmünde kararname ile işten çıkarılan eski bir savaş pilotu olan Yahya Tarih'in ölümüyle ilgili haberinin ardından Kayseri'deki savcılar tarafından soruşturuluyor.

KÜRT AZINLIK

28 Mayıs: Türk savcılar, 2014 yılında IŞİD'in Suriyeli Kürtlerin yaşadığı Kobani kasabasını kuşatması üzerine Türkiye'nin güneydoğusunda patlak veren şiddetli protestolarda rol oynadıkları iddiasıyla Kürt yanlısı bir partiden beş eski milletvekili hakkında hapis cezası istemiyle iddianame hazırladı.

29 Mayıs: Diyarbakır ilinde bir kafe sahibi, kafesinde sadece Kürtçe hizmet verdiği için sosyal medyada hedef gösterilmesinin ardından kafesine yapılan polis baskınının ardından gözaltına alındı.

29 Mayıs: Gaziantep ilinde bir temyiz mahkemesi, aralarında Halkların Demokratik Partisi (HDP) ve Demokratik Bölgeler Partisi'nin (DBP) eski yöneticilerinin de bulunduğu 58 Kürt siyasetçiye terörle bağlantılı suçlardan verilen hapis cezalarını onadı.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

31 Mayıs Muğla'nın Bodrum ilçesi açıklarında mültecileri taşıyan lastik botun arızalanması sonucu 2 mülteci hayatını kaybetti, 4 mülteci ise kayıp.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

28 Haziran: Sağlık durumu giderek kötüleşen amiyotrofik lateral skleroz (ALS) hastası Kürt mahkum Abdulkadir Kaday, Adli Tıp Kurumu'nun (ATK) tıbbi bakıma ihtiyacı olduğunu doğrulayan raporuna rağmen cezaevinde tutulmaya devam ediyor.

28 Haziran: Türk cezaevi yetkilileri, cezaevi yönetiminin ihmali olduğu iddiasıyla sağlık durumu kötüleşen böbrek hastası Mehmet Parlak'ın şartlı tahliyesini reddetti.

28 Mayıs: Mardin'in Kızıltepe ilçesinde gözaltına alınan Şeyhmus Buran, polis aracında ve Mardin Emniyet Müdürlüğü'nde fiziksel şiddete maruz kaldı ve ölümle tehdit edildi.

29 Mayıs: Türk Cezaevi yetkilileri, bağırsaklarında çatlak olan ve acilen ameliyat olması gereken hasta tutuklu Rukiye Çoygar'ın serbest bırakılmasını reddetti.

31 Mayıs: Türk cezaevi yetkilileri, cezaevi yönetiminin ihmali olduğu iddiasıyla sağlığı kötüleşen nörolojik rahatsızlığı bulunan Yazgül Dural'ın tahliyesini reddetti.

31 Mayıs: A. Ç. (14, e) Hakkari'nin Şemdinli ilçesinde bisikletiyle evine giderken zırhlı bir araç tarafından durdurularak ters kelepçe takıldı ve fiziksel şiddete maruz kaldı. Kendisine işkence ve kötü muamele uygulayan polis memurlarından şikayetçi olan çocuk, kaymakam tarafından aranarak şikayetini geri çekmesi için baskı gördü.

KADIN HAKLARI

29 Mayıs: Kamu yayıncısı Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT), bir kadın çalışanını sistematik cinsel tacizle suçladığı bir yöneticinin astı olarak görevlendirdi.